

SERMAYE PİYASALARINDA ALTIN ÇAĞ

SERMAYE PİYASALARI HEM HALKA ARZ HEM BİREYSEL YATIRIMCI SAYISI İTİBARIYLA BU YIL ADETA ALTIN ÇAĞINI YAŞIYOR. PAY SENEDİ YATIRIMCI SAYISI 8 MİLYONU AŞARKEN, 47 ŞİRKET HALKA ARZ YOLUYLA 66 MİLYAR LİRALIK FON TOPLADI. FON BÜYÜKLÜĞÜ GEÇEN YILI ÜÇE KATLARKEN, AYNI BÜYÜME İVMESİNİN 2024 YILINDA DA DEVAMI BEKLENİYOR.

Ayfer Arslan

HALKA ARZ

Son yıllarda şirketler, halka arzlarda adeta bir-biriyle yarışır hale geldi. Hemen hemen her gün yeni bir şirketin daha halka açılmak için Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK) başvurduğunu duyuyoruz. Üstelik bu ilgi sadece şirketlerle sınırlı değil. Yüksek enflasyon ortamında alternatif getiri arayışında olan bireysel yatırımcıların da pay piyasalarına yatırım talebi hızla artarken, sermaye piyasaları adeta altın çağını yaşıyor.

2023 yılının hareketli geçtiğini rakamsal verileri incelediğimizde de çok net bir şekilde görebiliyoruz. Hem yatırımcı hem halka açılan şirket sayısında yukarı giden bir ivmelenme söz ko-

DOSYA Halka Arz

YERLİ YATIRIMCI PAYI ZİRVEDE

Yatırımcılar tarafında pandemiyle başlayan, geçtiğimiz yıldan itibaren de ivmesi artan bir ilgi var. 2022 yılına kadar son 5 yılda yurt içi yerleşik yatırımcıların toplam finansal varlıkları içinde hisse senedi payı yüzde 5 ile 9 arasındaydı. 2022 yılında alternatif piyasalarda düşen getiriler ve getiri arayışı yerli yatırımcılarda hisse senedi ilgisini arttırdı. Halka arzlarla bu ilgi daha da arttı. Yurt içi yatırımcıların finansal varlık dağılımı içinde hisse senedi ağırlığı Eylül sonu itibarıyla yüzde 14,5 ile yeni zirveye ulaştı. 2022 yılında halka arzlarla ortalama 216 bin yatırımcı katılırken, 2023 yılında gerçekleşen halka arzlarla ise ortalama 2 milyon yatırımcı katılım gösterdi. Son zamanlarda gerçekleşen halka arzlarında ise yatırımcı sayısının 3 ila 5 milyon arasında değiştiği görülüyor. 2024 yılında da yatırımcı tarafında bu yoğun ilginin devam edeceğini beklemele beraber artan faiz oranları ve kurlarda yaşanabilecek dalgalanmaların halka arzlarla olan yoğun talebin önünde risk teşkil edebileceğini düşünüyoruz.

Sinem Edige
Garanti BBVA
Yatırım Genel Müdürü

nusu. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) verilerine göre, 2020 yılının başlarında 1,2 milyon olan pay senedi yatırımcı sayısı, bu yıl ekim sonunda 8,6 milyona ulaşarak son zamanların rekorunu kırdı. 23 Kasım 2023 itibarıyla ise pay piyasalarındaki yatırımcı sayısı 8 milyon 341 bin civarında seyrediyor.

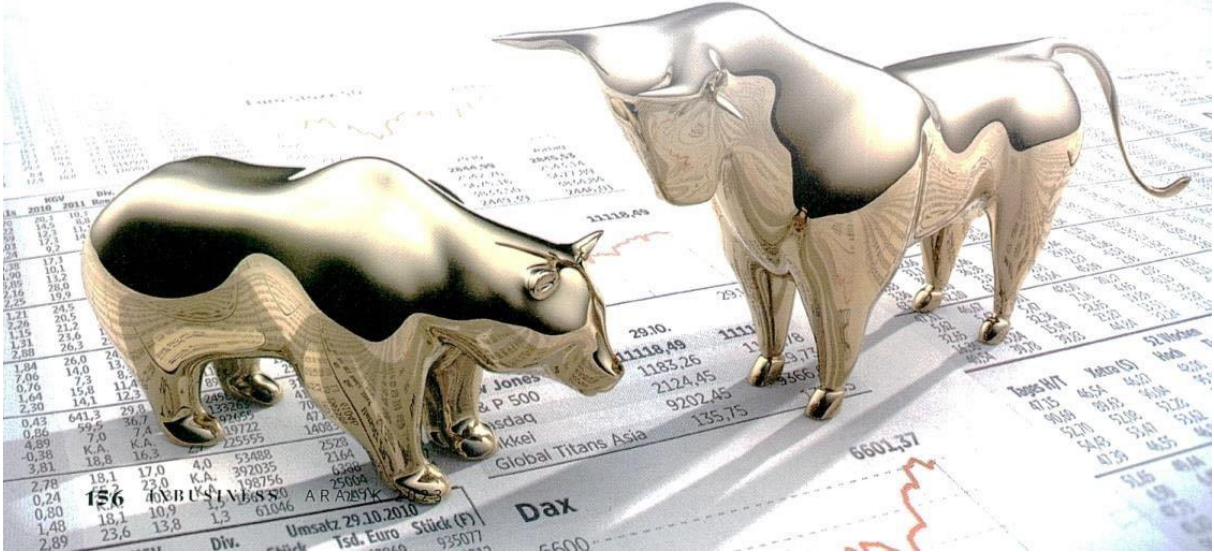
Halka arzlarında ise hem şirket sayısı hem fon büyüklüğünde son yılların en yüksek rakamlarına ulaştık. Ekim ayı itibarıyla 44 şirket halka arz edilirken, bu şirketlerin toplam halka arz büyüklüğü 62,3 milyar lira olarak gerçekleşti. 17 Kasım 2023 itibarıyla talep toplama süreci tamamlanan 1000 Yatırımlar Holding, Ekos Elektrik ve Agrotech'i eklediğimiz-

de ise şirket sayısı 47'ye, toplam fon büyüklüğü ise 66 milyar liraya yaklaşıyor. Geçen yıl 40 şirket halka açılırken, ulaşılan toplam fon büyüklüğü 19,3 milyar lira civarındaydı. Böylece daha neredeyse 2023'ün ilk 10 ayında, 2022 yılını geride bırakarak üç katından daha fazla halka arz büyüklüğünü yakaladık.

Halka arz edilen şirketlere sektörel olarak bakıldığında ise enerjiden gıdaya, iletişimden teknolojiye, sanayiden medikale, GYO'dan finansal kuruluşa, perakendeden turizme kadar geniş bir yelpaze dikkati çekiyor.

PİYASA DEĞERİ YÜKSELDİ

Borsa İstanbul'daki bireysel yatırımcı sayısının son dört yılda 1 milyondan 8 milyona yükseldiğine dikkat çeken QNB Finansinvest Genel Müdürü Pamir Karagöz, artan ilgiyle birlikte BIST'in toplam piyasa değerinin de yaklaşık 325 milyar dolara ulaştığını belirtiyor. Sermaye piyasalarının Türkiye'de yükseliş yaşadığını söyleyen Karagöz, bugün gelinen noktayı; Borsa İstanbul'a artan yerli yatırımcı ilgisine bağlıyor. Alternatif bir

0.00%	1,296,700	8.30	7.45	8,692,700	7.50	378,200
+4.96%	3,988,600	7.40	5.15	80,900	5.15	298,700,000
-0.97%	157,900	5.10	1.50	21,308,600	1.42	185,075,000
+4.93%	2,127,100	1.49	2.76	6,797,400	2.74	2,894,000
0.00%	7,308,400	2.74	13.90	121,700	4.30	22,890,000
0.00%	748,800	13.80	4.42	41,200	28.00	5,319,700
+2.78%	130,900	4.40	26.25	380,200	62.75	380,400
	842,200	26.00	53.25	63,000	1.00	1,094,700
				74,000		

getiri fırsatı arayan yatırımcılar, hisse senedi piyasasını da artık değerlendirmeye başladı.

SPK tarafından getirilen düzenlemelerin de bireysel yatırımcı sayısının artmasında etkili olduğuna vurgu yapan Karagöz, böylece sermaye piyasalarının halka arzlar bazında tabana yayıldığını ifade ediyor. Yurt içi bireysel yatırımcılar için tamamen eşit dağıtım kararının, yatırımcı sayısındaki artışta önemli etkenlerden biri olduğunu anlatan Karagöz, şunları ekliyor: "Ayrıca Borsa İstanbul getirilerinin ve özellikle yılbaşından beri yüzde 90'ın üzerinde performans gösteren BIST halka arz endeksindeki performansın da etkisi olduğunu gözlemliyoruz."

İnfo Yatırım Genel Müdür Yardımcısı Hüseyin Güler, yükselen gayrimenkul ve araç fiyatları nedeniyle bu varlıklara erişim imkanı sınırlı olan yatırımcıların enflasyona karşı birikimlerini korumak amacıyla borsaya yöneldiğini belirtiyor. Güler, halka arzlara katılan yatırımcı profili göz önünde bulundurulduğunda ise yatırımcıların özellikle halka arzlar yoluyla getiri arayışında olduğuna dikkat çekiyor.

KAYNAK İHTİYACI

Yapı Kredi Yatırım Genel Müdürü Yılmaz Arısoy da ekonomi yönetiminin aldığı kararların sermaye piyasalarını destekleyici yönde olduğu görüşünde. Global ve yerel olarak enflasyonist dönemlerde hisse senetleri en cazip yatırım enstrümanlarından biri. Ayrıca Merkez Bankası'nın attığı adımlar, politika faizi ve makro ihtiyati tedbirler, şirketlerin ve yatırımcıların kararlarını etkilemeye devam ediyor. Şirketlerin halka arz sayesinde uzun vadeli finansman kay-

UCUZ KAYNAK İMKANI

Gedik Yatırım olarak şirketlerin öz kaynak finansmanı için en uygun kaynağın sermaye piyasası olduğuna inanıyor, halka arzlar başta olmak üzere tüm kurumsal finansman işlemlerinde lider olmayı hedefliyor ve çalışmalarını sürdürüyor. Gedik Yatırım, 2011 yılından beri toplam büyüklüğü

Ersan Akpınar
Gedik Yatırım
Genel Müdürü

4,2 milyar liraya yakın 26 halka arzda liderlik ve 3 halka arzda eş liderlik yaptı. Son 15 yılda 150'nin üzerinde halka arzda da konsorsiyum üyesi olarak yer aldı. 2023 yılında gerçekleştirdiğimiz Dofer Yapı ve Kayseri Şeker halka arzlarının yanı sıra, şimdiye kadar toplam 30 konsorsiyuma katıldık. Halka arzların borsaya yeni yatırımcı kazandırmak için önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu kapsamda, yeni şirketleri borsaya kazandırmak için biz de var gücümüzle çalışıyoruz.

nağı sağladığını söyleyen Arısoy, "Çünkü yeni ekonomi yönetiminin sıkılaştırma yönündeki para politikalarının etkisiyle finansman kaynaklarına erişim zaman zaman zorlaşabiliyor" diyor.

Pamir Karagöz de şirketlerin halka arzı tercih etmesindeki en önemli etkenin, alternatif bir finansman kaynağı sağlaması olduğunu düşünüyor. Halka arzdan elde edilen gelirler de finansal borçların azaltılmasında, ek işletme sermayesi ihtiyacı ve yeni yatırımların finansmanında kullanılıyor. Karagöz, halka arzın tercih edilmesinin diğer nedenlerini ise kurumsallaşma, denetlenebilir, şeffaf bir şekilde raporlama ve farklı finansman enstrümanlarına erişim olarak sıralıyor.

2024 BEKLENTİLERİ

Peki hem yatırımcı hem şirketler cephesinden bakarsak; bu ilgi 2024 yılında da devam eder mi? Sermaye piyasalarına ilişkin beklentiler

ŞİRKETLER HALKA ARZ İÇİN SIRADA

2023 yılında, Yapı Kredi Yatırım olarak liderlik ettiğimiz ve konsorsiyum üyesi olduğumuz 22 halka arzda toplam 44 milyar liralık kaynak sağlandı. 2023'ün son çeyreğinde de halka arzların devam edeceğini öngörüyoruz. Mevcut piyasa koşullarının devam etmesi halinde 2024 yılında da halka arz piyasasının hareketli geçmesini bekliyoruz. Şu anda 80 civarında şirketin halka arz için başvuru sürecinde olduğunu biliyoruz. Yerli yatırımcıların artan ilgisinin yanında önümüzdeki yıl yabancı yatırımcıların da piyasadaki paylarını artıracaklarını öngördüğümüzden hem adet hem de tutar olarak piyasanın büyümesini bekliyoruz. Büyük işlemlerin yabancı yatırımcıların da ilgisiyle önümüzdeki yıl artmasını bekliyoruz. Hem halka arzların son yıllardaki başarılı performansı hem de piyasadaki şirketlerin getirilerinin diğer yatırım enstrümanlarına göre daha cazip olması sebebiyle yatırımcı ilgisinin halka arzlara devam etmesini bekliyoruz.

Yılmaz Arısoy
Yapı Kredi Yatırım
Genel Müdürü

%Chg	Vol B	Bid	Offer	Vol O	Close
0.00%	396,700	8.30	8.35	2,746,300	8.30
+4.96%	3,388,600	7.40	7.45	8,692,700	7.05
-0.97%	157,900	5.10	5.15	80,900	5.15
+4.93%	2,127,100	1.49	1.50	21,308,600	1.42
0.00%	7,308,400	2.74	2.76	6,797,400	2.74
0.00%	746,800	13.80	13.90	121,700	13.90
		4.40	4.42	41,200	4.30
				360,200	28.00
					82.75

HALKA ARZLAR ÜÇE KATLANDI

Ekim ayı itibarıyla 44 şirket halka arza açıldı ve bu şirketlerin toplam halka arz büyüklüğü yaklaşık 62 milyar liraya ulaştı. Geçen yıl ise ulaşılan toplam 19 milyar lira büyüklüğü ile 40 şirket halka arza açılmıştı. Bu yıla bakarsak, daha 2023'ün ilk 10 ayında halka arz sayısı, geçtiğimiz 2022 yılını geride bırakarak 3 katından fazla halka arz büyüklüğüne ulaştı. Şirketler halka arzları kurumsallaşma, itibar ve bilinirlik artışı, alternatif finansman kaynağına erişim, yatırımların finansmanı gibi nedenler ile tercih ediyor. Sermaye piyasası da bu önemli şirketleri kazanmış oluyor. Şirketlerin halka arzlarına olan ilgisinin 2024 yılında da devam edeceğini öngörüyoruz. Güncel durumda kamuya açıklanan ve başvuru izahnamesini SPK'ye ileten yaklaşık 40 şirket olduğunu görebiliyoruz. Bunun dışında esas sözleşme değişikliği için SPK'ya başvuran ancak henüz kamuya açıklanmamış çok sayıda da şirket olabileceğini tahmin ediyoruz. Bu şirketlerin büyüklüklerini halka arz onayı alınmadan söyleyebilmek pek mümkün değil.

Pamir Karagöz
QNB Finansinvest
Genel Müdürü

neler? Aracı kurumlarının yöneticileri, genel olarak gelecek yıl da aynı büyüme trendinin devam edeceğine inanıyor. Üstelik son aylarda artan jeopolitik riskler yatırımcı iştahını göreceli olarak etkilese de piyasa çevreleri, olumlu beklentilere sahip.

Jeopolitik risklerin yanı sıra global ekonomik konjoktüre de dikkati çeken Garanti BBVA Yatırım Genel Müdürü Sinem Edige, Fed'den gelen şahin tonda açıklamalar, ABD tarafında yükselen tahvil faizleri ve Çin'de büyümeye ilişkin endişelerin küresel risk iştahını baskıladığını belirtiyor. Edige'ye göre, bu eğilim Borsa İstanbul'da seçim sonrası oluşan pozitif fiyatlamaya temasının ivme kaybetmesine yol açtı. Ancak jeopolitik risk faktörünün ortadan kalkması

halinde BIST'in olumlu ayrışması bekleniyor. En önemlisi ise sermaye piyasalarındaki hareketliliği gelecek yıl da destekleyecek Türkiye'nin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan pek çok faktör var. Edige'ye göre, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan Orta Vadeli Plan'da halka arzların desteklenmesi konusunun yer alması, önümüzdeki dönemde bu faktörün gündemde kalacağına işaret ediyor. Sermaye piyasası araçlarının çeşitlendirilmesine yönelik ça-

KREDİ FAİZLERİ YÜKSEK

Halka arzların son zamanlarda getirilerinin yüksek olması yatırımcıların ilgisini çekmeye devam ediyor. Düşük tasarruflarla bile borsaya girilebilmesi, mevduat faizlerinin enflasyonun altında kalması ve kurdaki düşük oynaklık, yatırımcının ilgisinin artmasındaki ana faktörler.

Şirketlerin halka arzlarına ilgi ise ağırlıklı olarak işletme sermayesi ihtiyacı ve kredilerini azaltmak yönünde oluyor. Bankadan kredi bulmak ve alınan kredinin faizini ödemek şirketleri doğal olarak zorluyor. Şirketler, halka açılmayla düşük maliyetli finansman bulmuş oluyorlar. Ayrıca şirketin bilançosundaki borç /sermaye oranında iyileşme oluyor. Şirketler, borsada işlem gören hisse senetlerini teminat olarak gösterip kredi kullanabiliyorlar. Halka arz gelirleriyle yeni bina ya da arazi yatırımı, üretim tesislerinin inşası, satın almalar yapılabiliyor.

Baki Atılal
AI Capital Araştırma
Genel Müdür Yardımcısı

%Chg	Vol B	Bid	Offer	Vol O	Close
0.00%	1,296,700	8.30	8.35	2,746,300	8.30
+4.96%	3,988,600	7.40	7.45	8,692,700	7.05
-0.97%	157,900	5.10	5.15	80,900	5.15
+4.93%	2,127,100	1.49	1.50	21,308	
0.00%	7,308,400	2.74	2.76	6,797	
0.00%	746,800	13.80	13.90	121	
+2.00%	120,900	4.40	4.42	41	
+0.96%	14,000	53.00	53.25	380	
+0.00%	14,000	1.03	1.04	53	

İşmaların da katkısıyla yerli yatırımcı sayısının da artacağını tahmin ediyor.

80 ŞİRKET SIRADA

2021 yılı ile 2023 yılları arasında 139 şirketin halka açıldığını hatırlatan Güler'e göre bu da yıllık yaklaşık 45 şirketin halka açılması demek ve bu ortalamanın 2024 yılında da gerçekleşebileceğine inanıyor. Yılmaz Arısoy da mevcut piyasa koşullarının devam etmesi halinde 2024 yılında da halka arz piyasasının hareketli geçeceğini belirterek, "Şu anda 80 civarında şirketin halka arz için başvuru sürecinde olduğunu biliyoruz" sözleriyle daha iddialı bir tahmin ortaya koyuyor.

Gedik Yatırım Genel Müdürü Ersan Akpınar da hem yatırımcılar hem şirketler açısından sermaye piyasalarının cazibesini koruyacağını düşünüyor. Akpınar'a göre, halka arzlar, iyi iş yapan ve büyüme planlarını hızlandırmak isteyen şirketler için ilk sırada gelen yöntemlerden biri olmaya devam edecek. Bu yöntem sayesinde şirketler yakın dönemdeki başarılı örnekleri de dikkate alarak kurumsallaşmak, marka değerinin artırılması, finansmana kolay erişim ve vergi avantajı gibi birçok avantajlardan yararlanıyor. Bu tablo da normal şartlarda gündeminde halka arz olmayan birçok şirket için bu süreci ilgi çekici hale getiriyor. Akpınar, bütün bu faktörlerin, yatırımcı tarafındaki iştah ile birleştiğinde de halka arzların önümüzdeki yılda benzer bir ivme ile devam edeceğini öngörüyor.

2023 YILINDA HALKA AÇILAN ŞİRKETLER (*MİLYON TL)

Şirket Adı	Halka arz büyüklüğü*
Tapdi Oksijen	286,00
Söke Değirmencilik	581,00
Astor Enerji	2.625,00
Maçkolik	323,00
Bülbüloğlu Vınc	357,00
Göknur Gıda	872,00
Akfen Yenilenebilir Enerji	3.336,00
Eksun Gıda	980,00
Koza Polyester	1.088,00
CVK Madencilik	882,00
EuroPower Enerji	2.436,00
Grainturk	440,00
CW Enerji	3.258,00
BigChefs	833,00
Bien Yapı	3.096,00
Kayseri Şeker	1.725,00
Forte Teknoloji	267,00
Katilimevim	806,00
Pasifik Eurasia	850,00
AI Capital	875,00
Kale Seramik	2.735,00
Atakey Patates	1.115,00
Fuzul GYO	818,00
Asce GYO	2.079,00
İzdemir Enerji	2.624,00
Tatlıpınar Enerji	1.580,00
Ofis Yem Gıda	619,00
Baydöner	378,00
Enerya Enerji	3.462,00
Kuzugrup GYO	1.038,00
Ebebek Mağazacılık	1.860,00
Tarkim Bitki Koruma	538,00
Gıpta Ofis	836,00
Adra GYO	1.670,00
Hat-San Gemi	1.001,20
Reeder Teknoloji	1.999,50
DMR Unlu Mamuller	768,00
Meka Beton	422,50
Dofer Yapı	290,90
Borlease Otomotiv	1.307,50
Mhr GYO	890,10
Vera Konsept GYO	867,90
Tab Gıda	6.955,00
Tureks Madencilik	647,00
1000 Yatırımlar Holding	1.187,50
Ekos Elektrik	766,20
Agrotech	1.563,00
TOPLAM	65.934,30

*17 Kasım 2023 itibarıyla.

Kaynak: İfo Yatırım

GETİRİ PERFORMANSI ÖNEMLİ

Gerek yatırımcı gerekse de şirketler tarafında halka arza ilginin devam etmesi sebebiyle piyasa koşullarının da desteklemesi durumunda mevcut başvuru yapan şirketlerin sayısı da göz önünde bulundurulduğunda halka arzların, 2024 yılında da devam etmesi bekleniyor. Son dönemde yaşadığımız üzere yakın coğrafyada gerçekleşen risklerin yatırım iştahını ve piyasaları olumsuz etkilediği görülüyor. Bu durum gerek halka arzlara katılımı gerekse de getiri performansını etkiliyor. Yatırımcı sayısını artıran temel faktör halka arzlara katılım sağlamak isteyen yatırımcılar. Yaklaşık 1,5 kat artışla ekim sonu itibarıyla 8,6 milyon seviyesine yükselen yatırımcı sayısı Kasım ortası itibarıyla 8,1 milyon seviyesine geriledi. Yatırımcı sayısının yeniden artış trendine girmesi ve korunması açısından gerek borsa performansında gerekse de halka arzlardan sağlanan getirilerde artış görülmesi önemli olacak.

Hüseyin Güler
İfo Yatırım
Genel Müdür Yardımcısı